

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z wniosku Z.R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.
o rekompensatę z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym
charakterze,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 29 maja 2019 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 4 stycznia 2017 r. odmówił przyznania wnioskodawcy Z.R. prawa do rekompensaty, o jakiej mowa w art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Organ rentowy podniósł, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, lecz jedynie 14 lat, 2 miesiące i 21 dni takiej pracy.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył Z.R., domagając się jej zmiany i przyznania prawa do wnioskowanej rekompensaty. W uzasadnieniu swojego stanowiska argumentował, że wbrew ocenie Zakładu posiada ponad 15 lat stażu pracy w szczególnych warunkach.

Wyrokiem z dnia 2 czerwca 2017 r., sygn. akt IV U [...], Sąd Okręgowy w O. zmienił decyzję ZUS z dnia 4 stycznia 2017 r. i przyznał ubezpieczonemu prawo do rekompensaty z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 11 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa [...], oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w O..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. zaskarżył skargą kasacyjną wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 stycznia 2018 r. w całości i wniósł o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, tj. zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji i oddalenie odwołania ubezpieczonego od decyzji ZUS z 4 stycznia 2017 r. ([...]),

ewentualnie o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...],

a ponadto:

- zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu ze skargi kasacyjnej według norm przepisanych.

Organ rentowy wskazał jako podstawę skargi kasacyjnej art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., tj. naruszenie prawa materialnego:

- art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 664) w związku z:

- art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.),

- § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.)

Przez błędną wykładnię - uznanie okresu przeszkolenia wojskowego w Szkole Podchorążych Rezerwy (od 2 stycznia do 24 grudnia 1974 r.) jako okresu pracy w szczególnych warunkach, a w konsekwencji przyznanie prawa do rekompensaty z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach, w stanie

faktycznym, w którym ubezpieczony nie legitymował się 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Skarżący wniósł o przyjęcie do rozpoznania przedmiotowej skargi kasacyjnej jako oczywiście uzasadnionej - art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Jak wyjaśnił organ rentowy, Sąd Apelacyjny przyznając prawo do rekompensaty z art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych w sposób oczywisty naruszył prawo. Treść tego przepisu jest bowiem jednoznaczna - stosowany może być wyłącznie do ubezpieczonych legitymujących się 15 - letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Dodatkowo przepisy ustawy o emeryturach pomostowych stanowią *legis specialis* wobec unormowań ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Z tej przyczyny nie mogą być interpretowane rozszerzająco. W przedmiotowej sprawie niewłaściwa wykładnia jest z góry widoczna dla prawnika, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie kwalifikowała się do przyjęcia celem merytorycznego rozpoznania.

Jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest, jak wynika z art. 398⁴ § 2 k.p.c., wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Konstrukcyjne wymaganie skargi kasacyjnej przedstawienia uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest spełnione jedynie wtedy, gdy skarżący w wyodrębnionym - odrębnym od uzasadnienia podstaw kasacyjnych - wywodzie prawnym wykaże, że w sprawie występuje jedna z przesłanek przedsądu przewidzianych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powinien wskazać na przynajmniej jedną z przesłanek przedsądu z art. 398⁹ § 1 k.p.c. i wykazać, że występuje ona w danej sprawie (postanowienie z Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2017 r., II UK 712/16, niepublikowane).

W przypadku powołania się na oczywistą zasadność skargi należy wykazać, iż zaskarżony wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy przedmiotowej sprawy i dłuższych badań lub dociekań (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2017 r., V CSK 535/16, LEX nr 2304253).

Skarżący nie uczynił zadość opisanym wyżej wymogom. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania *de facto* nie skonkretyzował, na czym mają polegać oczywiste braki zaskarżonego orzeczenia. Wskazał, iż „Sąd Apelacyjny przyznając prawo do rekompensaty z art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych w sposób oczywisty naruszył prawo”, jednakże zaniechał jakiegokolwiek rozwinięcia przedstawionego przez siebie stanowiska. Nie wyjaśnił, dlaczego w jego ocenie Sąd nie powinien orzec we wskazany sposób. Tak ogólne uzasadnienie wniosku nie jest wystarczające do uznania, że skarga zasługuje na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. Nie jest natomiast rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się wymaganej argumentacji w pozostałej części uzasadnienia skargi kasacyjnej (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 grudnia 2007 r., III CSK 319/07, LEX nr 623803).

Gdyby nawet mimo powyższego wyinterpretować intencję skarżącego z przedstawionej przez niego podstawy skargi kasacyjnej („naruszenie prawa materialnego: - art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (...) przez błędną wykładnię - uznanie okresu przeszkolenia wojskowego w Szkole Podchorążych Rezerwy (od 2 stycznia do 24 grudnia 1974 r.) jako okresu pracy w szczególnych warunkach, a w konsekwencji przyznanie prawa do rekompensaty z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach, w stanie faktycznym, w którym ubezpieczony nie legitymował się 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych”), skarga i tak nie mogłaby zostać uznana za oczywiście uzasadnioną.

Jak słusznie zauważył Sąd pierwszej instancji, a za nim także Sąd drugiej instancji, kwestia zaliczenia okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu uprawniającego do wcześniejszej emerytury była przedmiotem uchwały

siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13 (OSNP 2014 nr 3, poz. 42). W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy jednoznacznie rozstrzygnął - na korzyść ubezpieczonych - wątpliwości prawne w przedmiocie zaliczania zasadniczej służby wojskowej do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym (obniżonym) wieku emerytalnym. Zgodne z tym stanowisko Sąd Najwyższy zawarł w wyroku z dnia 5 sierpnia 2014 r., I UK 442/13 (LEX nr 1491097), w którym stwierdził, że czas zasadniczej służby wojskowej zalicza się do okresu uprawniającego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Takie doliczenie jest możliwe tylko wówczas, gdy zainteresowany podjął prace w szkodliwych warunkach w ciągu 30 dni od opuszczenia wojska.

Sąd Apelacyjny wydając zaskarżone orzeczenie doszedł do przekonania, że ustalony w sprawie stan faktyczny, *notabene* wiążący Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, pozwala na zaliczenie okresu odbywania przez ubezpieczonego przeszkolenia wojskowego do okresu pracy w szczególnych warunkach. W świetle wskazanego orzecznictwa brak jest podstaw do uznania, że tego typu rozstrzygnięcie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym bez potrzeby głębszej analizy sprawy.

Mając na względzie powyższe, należało orzec jak w sentencji.